

1. Dohoda o vině a trestu jako forma odklonu v trestním řízení

1.1. Abstrakt

Dohoda o vině a trestu je dlouhodobě jedno z nejdiskutovanějších témat polarizující českou odbornou ale i laickou veřejnost. V roce 2019 oslavila dohoda o vině a trestu pomyslné sedmé výročí své existence v právním řádu České republiky, nicméně za „šťastnou“ sedmičku se její působení dá označit jen stěží. Jaké důvody relativního neúspěchu provádí dohodu o vině a trestu českou justicí má za úkol zmapovat tato diplomová práce.

Diplomová práce se nejprve ve vší obecnosti zabývá formami odklonů v trestním řízení a jejich historií. Odborná veřejnost nicméně ani po sedmi letech aplikační praxe není s to se shodnout, zda dohodu o vině a trestu řadit do odklonů v trestním řízení anebo, zda je to institut natolik specifický, že by měl být řazen do jiné skupiny procesních úkonů či snad by měl být vnímán zcela samostatně.

S ohledem na ne zcela simplicítní proces sjednávání dohody o vině a trestu v prostředí českého trestního řádu se diplomová práce též zabývá jednotlivými kroky procesu sjednávání a formálními i materiálními znaky dohody o vině a trestu obecně. Též postihuje veškeré podmínky a výjimky spjaté s dohodou o vině a trestu tak, aby upřesnila, v jakých případech dohodu o vině a trestu sjednat nelze a případně jaké alternativy český trestní řád nabízí.

Mimo mapování odklonů v trestním řízení v kontextu jejich znaků a historie vzniku se tato diplomová práce také zabývá komparací jednotlivých právních úprav dohody o vině a trestu zakotvených v právních řádech Slovenska, Španělska, Itálie či Německa. Všechny čtyři zmíněné státy dohodu o vině a trestu zařadily do svých trestních řádů, byť o něco dříve, než tomu bylo v českých poměrech. Vzhledem k původu dohody o vině a trestu je obsaženo též srovnání s „mateřskou“ právní úpravou systému common law. Common law je ostatně kolébkou dohody o vině a trestu, a proto nesmí chybět detailní popsání právní úpravy fungující v zemích anglo-amerického právního systému.

Vzhledem k neutuchajícím diskusím nad vhodností institutu dohody o vině a trestu se tato diplomová práce též zaobírá nejstěžejnějšími argumenty odpůrců i příznivců dohody o vině a trestu. Z obou názorových proudů jsou uvedeny tři nejfrekventovanější argumenty prostupující českou justici a ostatně i laickou veřejnost, jež jsou následně detailně rozebrány.